

โครงการ โรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ดนตรีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อคนไทยทุกคน ดนตรีไทยมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมประเพณีที่ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนไทย แม้ว่าในปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมไทยได้มีหลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไป แต่ความสำคัญของดนตรีไทยยังคงอยู่ โดยเฉพาะคุณค่าในความเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งหลายประเทศในโลกไม่มีดนตรีที่แสดงความเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของชาติตน ซึ่งการจะส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไปนักเรียนจะต้องเข้าใจความสำคัญของดนตรีไทย จนนำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีไทยต่อไป ดนตรีไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติ มีความผูกพันกับโครงสร้างทางสังคม และยังเป็นเครื่องหมายแห่งการเผยแพร่สิ่งดีงามของชาติไทยต่อสังคมโลก โดยสามารถสรุปความสำคัญของดนตรีไทยเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ ดนตรีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย ที่สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาทางความคิดของศิลปินดนตรีที่สร้างสรรค์และนำมาใช้ในงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมไทย โดยศิลปินดนตรีได้ปรับปรุงสิ่งที่เคยมีการสร้างสรรค์ไว้ให้สอดคล้องกับยุคสมัย เช่น เพลงเดี่ยวด้วยเครื่องดนตรีต่าง ๆ ซึ่งสอดแทรกด้วยเทคนิควิธีที่ซับซ้อนที่แสดงให้เห็นทักษะปฏิบัติและความรู้ความสามารถของศิลปินดนตรี เป็นต้น ดนตรีไทยเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตไทย ในด้านการปรับปรุงแต่งกิจกรรมทางสังคม สร้างความเข้มแข็งอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่คณะ สร้างความเชื่อ และค่านิยมร่วมกันเพราะเมื่อมีกิจกรรมทางสังคม ดนตรีไทยจะเข้าไปมีส่วนในการสร้างความสมบูรณ์ให้แก่งานที่จัดขึ้น ดังพบเห็นได้ในงานพระราชพิธีและงานพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนทั่วไป เช่น พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีเฉลิมฉลองที่มีการนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ งานบวชนาค งานเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น ดนตรีไทยแสดงถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ดนตรีไทยเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่ในการแสดงความเป็นไทย เพราะดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมของชาติไทย มีเอกลักษณ์ที่สามารถอวดชาวโลกให้รับรู้ได้ ทั้งเครื่องดนตรีไทย วงดนตรีไทย เพลงไทย และศิลปินดนตรีไทย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ว่า "วัฒนธรรมคือชาติ ผู้ใดทำลายวัฒนธรรมแสดงว่าผู้นั้นคือผู้ทำลายชาติ"

แนวทางและวิธีการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทย การดำรงอยู่และรักษาดนตรีไทยเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องร่วมมือร่วมใจกัน โดยแนวทางและวิธีการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทยควรใช้แนวทางดังนี้ ปลุกจิตสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่าของดนตรีไทย ด้วยการทำให้คนไทยทุกคนเกิดความรู้สึกว่า "ดนตรีไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของคนไทยที่มีคุณค่าต่อคนไทยทุกคน" เพราะเมื่อใดก็ตามที่บุคคลยอมรับความเป็นเจ้าของ ย่อมเกิดความรัก ความหวงแหน เช่น นักเรียนเป็นสมาชิกหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนก็รักสถาบัน รักชื่อเสียงโรงเรียน รักครูอาจารย์ และเพื่อนๆ ในโรงเรียน เมื่อมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความผูกพันเกิดความรัก ก็พร้อมที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สถาบันมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เช่น เดียวกับดนตรีไทยหากเราปลุกจิตสำนึกให้คนไทยรู้สึกเป็นของดนตรีไทยร่วมกัน คนไทยก็พร้อมที่จะให้ความ

ร่วมมือร่วมใจในการสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีไทย เพราะถือว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของคนไทยทุกคน ส่งเสริมให้คนไทยเข้าถึงดนตรีไทยอย่างแท้จริง ด้วยวิธีการให้คนไทยได้ศึกษาและเรียนรู้ข้อมูลดนตรีไทย ทั้งด้านความหมาย คุณค่า ความสำคัญ และประวัติความเป็นมาของดนตรีไทยทั้ง ๔ ด้าน คือ

๑) ด้านรูปธรรม ได้แก่ รูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีไทย สีสนของเครื่องดนตรี การประสมวงดนตรี นักดนตรีที่ทำหน้าที่บรรเลงเครื่องดนตรี นอกจากนี้ ยังมีคำร้องที่มาจากบทร้อยกรองของวรรณคดี หรือที่ประพันธ์ขึ้นเป็นการเฉพาะในกิจกรรมต่าง ๆ

๒) ด้านนามธรรม ได้แก่ รสของเพลงที่เป็นผลงานจากทำนองเพลงไทยในรูปแบบเพลงไทย ประเภทต่าง ๆ เช่น เพลงโหมโรงเกี่ยวกับพิธีกรรม เพลงโหมโรงเสภา เพลงเรื่อง เพลงตับ เพลงเถา เพลงเดี่ยว เพลงหน้าพาทย์

๓) ด้านคุณค่า ได้แก่ คุณค่าในตัวของบทเพลงที่ให้รสเพลงที่เกิดจากการบรรเลงและขับร้อง จนก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเพลงนั้นมีความไพเราะ หรือเกิดอารมณ์เพลงรูปแบบต่าง ๆ เช่น อารมณ์ รัก โศกเศร้า สนุกสนาน เร้าใจ เป็นต้น ซึ่งคนที่ไม่ฟังเพลงหรือฟังเพลงไม่เป็น ฟังแล้วไม่เข้าใจ จะไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าของดนตรีไทยได้

๔) ด้านบทบาทหน้าที่ ได้แก่ การนำดนตรีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ดนตรีประกอบพระราชพิธี ดนตรีประกอบกิจกรรมของราษฎร ดนตรีประกอบการแสดง ดนตรีเพื่อความบันเทิง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทางโรงเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อคนไทยทุกคน จึงได้กำหนดให้การเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนในทุกระดับชั้นต้องเล่นเครื่องดนตรีไทยเป็น ๑ ประเภท ได้แก่ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๒ เล่นเครื่องดนตรีไทยอังกะลุง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ เล่นเครื่องดนตรี ขลุ่ย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ – มัธยมศึกษา ปีที่ ๓ สามารถเลือกเครื่องดนตรี วงโหรี ได้ตามความสนใจ ส่งผลให้การดำเนินงานกว่า ๕ ปีที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาในเรื่อง ดนตรี มีสุนทรียทางด้านอารมณ์ มีพัฒนาการ ในนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ยังสถานศึกษาอื่นต่อไป ผลจากการดำเนินงานยังส่งผลให้ทางโรงเรียนได้รับรางวัล โครงการโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐เปอร์เซ็นต์ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ คัดเลือกโครงการดีเด่นในการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านศิลปะการแสดง “ดนตรีไทย” ระดับจังหวัด ซึ่งนำมาสู่ความภาคภูมิใจแก่นักเรียนและสถานศึกษาต่อไป



โครงการโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒



ได้รับการคัดเลือกโครงการดีเด่นในการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านศิลปการแสดง “ดนตรีไทย” ระดับจังหวัด





ชุมนุมดนตรีไทย



ชุมนุมดนตรีสากล